

هزار و یک نکته پیرامون امام زمان

۱.

با توجه به گستردگی مطالب و معارف مربوط به امام زمان، بر آن شدیم مانند گذشته بصورت خلاصه وار، مطالبی ناب و برگزیده را در ۴۰ شماره، بصورت پراکنده با موضوعات مختلف و با عنوان "هزار و یک نکته پیرامون امام زمان" تقدیم حضورتان کنیم تا ضمن ناب و جذاب بودن مطالب، اشاره ای به کلیاتی مربوط به امام زمان که تاکنون کمتر به آن پرداخته شده است، داشته باشیم.

القاب امام زمان

لقب های مشهور آن حضرت عبارتند از "مهدی"، "قائم"، "منتظر"، "حجت"، "خلف صالح"، "بقیه الله"، "منصور"، "صاحب الامر"، "ولی عصر"، "صاحب الزمان"، که معروف ترین آنها "مهدی" است. (۱)

هریک از این القاب دلایلی دارد. مثلا: "مهدی" می گویند به این علت که به حق هدایت میکند؛ "قائم" می گویند چون قیام به حق می کند؛ "منتظر" گویند چون مومنان در انتظارِ قدم اویند؛ "حجت" گویند چون حجت و گواه خدا بر خلق است. (۲). در نگین انگشتر حضرت نیز اینگونه نوشته شده است: "أنا حُجَّةُ اللَّهِ وَ خَاصَّتِهِ" (۳)

(۳) اعیان الشیعه ج ۲ ص ۴۴؛ (۲) بحارالانوار ج ۵۱ ص ۲۸ الی ۳۱

۲.

شب قدر

شب قدر، شب امام زمان است که ملائکه بر آن حضرت نازل شده و تقدیر امور را در اختیار او می گذارند. پیشوایان معصوم علیهم السلام، در تفسیر سوره قدر فرموده اند: فرشتگان در این شب، مقدرات یک سال را نزد ولی مطلق زمان آورده، بر او عرضه و تسلیم می کنند.

کتاب الکافی، کتاب الحُجَّة

۳.

ویژگی های دوره غیبت صغری

- (۱) زمان آن کم و حدود ۷۰ سال طول کشید.
- (۲) امام مهدی در این مدت به کلی از دیده ها پنهان نبود، بلکه با وکلا و سفیران خاصش در تماس بود و گاهی این سفیران، قرار ملاقات مردم با ایشان را ترتیب می دادند. (۱)
- (۳) امام زمان در این دوره ۴ وکیل داشت که برای تک تک آنان حکم وکالت صادر نمود و دیگر نمایندگان از طرف این ۴ نفر ماموریت داشتند. بعد از این دوره، فرد خاصی بعنوان نائب ویژه ایشان وجود ندارد بلکه هرکس شرایطش را دارا باشد (مانند فقها) می تواند نماینده عام آنحضرت باشد.
- (۴) در دوره غیبت صغری ممکن بود برخی امام را ببینند و بشناسند، ولی در دوره غیبت کبری کسی ایشان را نمی بیند و یا اگر ببیند، او را نمی شناسد. (۲) اگر هم برخی خواص ببینند و بشناسند، اجازه ندارند برای دیگران بگویند مگر با اجازه خود حضرت.

۱-الغیبة طوسی ص ۲۱۶؛ ۲-پژوهشی پیرامون زندگانی نواب خاص امام زمان، غفارزاده ص ۳۳

۴.

نگاهی کلی به روایات مهدویت

- ۹۱ حدیث: امامان ۱۲ نفرند، اولشان علی و آخرشان مهدیست و ۴۷ حدیث: مهدی همانم و هم کنیه رسول خداست.
- ۳۸۹ حدیث: مهدی از عترت پیغمبرست
- ۲۱۴ حدیث: مهدی از اولاد علیست
- ۱۹۲ حدیث: مهدی از اولاد فاطمست
- ۱۴۸ حدیث: مهدی از اولاد حسین است
- ۱۸۵ حدیث: مهدی از اولاد امام سجادست
- ۱۰۳ حدیث: مهدی از اولاد امام باقرست
- ۱۰۳ حدیث: مهدی از اولاد امام صادق است
- ۹۹ حدیث: ششمین اولاد امام صادق است
- ۱۰۱ حدیث: مهدی از اولاد امام کاظم است
- ۹۵ حدیث: او، چهارمین اولاد امام رضاست
- ۹۰ حدیث: او سومین فرزند امام جوادست
- ۹۰ حدیث: مهدی از اولاد امام هادیست
- ۱۴۵ حدیث: مهدی فرزند امام عسکریست
- ۱۴۸ حدیث: نام پدر مهدی، حسن است
- منتخب الاثر، تالیف آیت الله صافی

نائبان خاص یا نواب اربعه

در طول غیبت صغری، گرچه امام زمان از نظرها پنهان بود، اما ۴ نفر با ایشان در ارتباط بودند که بترتیب عبارتند از:

- ۱) ابوعمر، عثمان بن سعید عمری
- ۲) ابوجعفر، محمد بن عثمان عمری
- ۳) ابوالقاسم، حسین بن روح نوبختی
- ۴) ابوالحسن، علی بن محمد سمري

این چهار نفر، میان امام زمان و مردم واسطه بودند و نامه ها و سخنان شیعیان را به امام غائب میرساندند و پاسخ آنها بصورت توقیع، از سوی امام زمان صادر میگردد. البته گاهی نیز گروهی از مردم توسط این نائبان، به دیدار امام میرفتند. مهمترین وظایف نواب اربعه: ۱- مخفی داشتن نام و جایگاه امام. ۲- اخذ و توزیع اموال متعلق به امام. ۳- پاسخ به سوالات فقهی و مشکلات عقیدتی مردم. ۴- مبارزه با مدعیان دروغین نیابت امام.

معروفیت غیبت امام زمان

داستان غیبت مهدی موعود و امام دوازدهم را پیامبر اسلام و امام علی و سایر ائمه به مسلمانان گوشزد کردند و از همان صدر اسلام مشهور و معروف بود و به قدری معروفیت داشت که گروهی از دانشمندان و راویان احادیث قبل از ولادت امام مهدی و حتی قبل از ولادت پدر و جدش، کتابهایی در خصوص غیبت تالیف کردند و احادیث مربوط به مهدی موعود و غیبتش را در آن درج کردند. مانند:

- ۱- علی بن حسن بن محمد طایبی طاهری از اصحاب امام کاظم. ۲- حسن بن علی بن ابی حمزه که در زمان امام رضا میزیسته. ۳- فضل بن شاذان نیشابوری که از اصحاب امام هادی و امام عسکری بود...
- کجایند کسانی که هنوز درباره غیبتش شک دارند...

عهد نامه

همون ابتدای ظهور

امام زمان علیه السلام، از ۳۱۳ نفر (یاران ویژه اش) تعهد میگیره، که هرگز دزدی نکنید؛ زنا نکنید؛ کسی رو به ناحق نزنید؛ مسلمونی رو دشنام ندید؛ آبروی کسی رو نریزید؛ خون کسی رو به ناحق نریزید؛ مال یتیم نخورید؛ طلا، نقره، گندم و جو ذخیره نکنید؛ درباره ی چیزی که یقین ندارید شهادت ندید؛ مسجدی رو خراب نکنید؛ مشروب (مست کننده)

نخورید؛ حریر نپوشید؛ راه رو بر کسی نبندید؛ راه رو نا امن نکنید؛ پی همجنس بازی نرید؛ به کم، قناعت کنید؛ به نیکی فرمان بدید؛ طرفدار پاکی باشید؛ خاک را مُتکای خود بدوینید؛ در راه خدا، حق جهاد را ادا کنید... و جالبتر اینکه در آخر خود حضرت، پای همین تعهدات رو امضا میکند...

منبع: منتخب الاثر/ص ۴۶۹

(البته بعضی قائل به ضعف سند این روایت هستند)

سوال؟

به نظر شما باتوجه به اینکه اینا، آدمای ویژه ای هستند، چرا حضرت یه همچین تعهدی ازشون میگیره؟

۸.

طاووس اهل بهشت

در وصف امام زمان آمده است:

حضرت مهدی طاووس اهل بهشت است؛ چهره اش مانند ماه درخشنده است و گویا جامه هایی از نور بر تن دارد.

منتهی الآمال؛ ج ۲؛ ص ۴۸۱

در فرازی از دعای عهد نیز می خوانیم: **اللَّهُمَّ ارْنِي الطَّلْعَةَ الرَّشِيدَةَ، وَ الْغُرَّةَ الْحَمِيدَةَ وَ الْكُلَّ نَاطِرِي بِنَظَرَةٍ مَنِّي إِلَيْهِ.** یعنی: خدایا آن جمال با رشادت و آن پیشانی نورانی ستایش شده را به من بنمایان و سُرْمه وصال دیدارش را به یک نگاه به دیده ام بکش.

۹.

فضیلت شب نیمه شعبان

امام صادق فرمودند: شبی که حضرت قائم در آن متولد شد، هیچ نوزادی در آن شب متولد نمیشود مگر اینکه مومن خواهد شد، و اگر در سرزمین کفر متولد گردد، خداوند او را به برکت امام مهدی بسوی ایمان منتقل میسازد. (توضیح المقاصد شیخ بهایی؛ ص ۵۳۲)

روایاتی وارد شده که شب نیمه شعبان همان شب قدر و تقسیم روزی ها و عمرهاست. در بعضی از این روایات است که شب نیمه شعبان شب امامان است و شب قدر، شب رسول خداست.

از جمله این فضائل این شب، این است که از شبهای مخصوص زیارت امام حسین میباشد که #صد هزار پیامبر آن حضرت را در این شب زیارت می کنند. از نمازهای مستحبی این شب، دو رکعت نماز است که در هر رکعت بعد از حمد صد بار سوره توحید خوانده شود. (بحارالانوار ج ۵۱ ص ۳۲۲)

امامت در خردسالی

امام زمان در سن ۵ سالگی به امامت رسید و عهده دار این مسئولیت بزرگ گردید. حال آیا این مساله جنبه استثنایی داشت یا امری عادی بود؟

در باور ما شیعیان، نبوت و امامت در سنین کم نمونه دیگری هم دارد. بعنوان مثال در قرآن کریم آیات ۱۲ و ۲۹ سوره مریم اشاره به نبوت حضرت عیسی و حضرت یحیی در کودکی شده است. این نشانگر آن است که در میراث پیام آوران الهی مساله پیشوایی در کودکی پدیده نوظهوری نبوده و نیست. ضمن آنکه در بین اهل بیت نیز، امام جواد و امام هادی علیهم السلام نیز بوده اند که در خردسالی عهده دار امامت شده بودند.

منشأ تمام این اشکالات این است که امام را با دیگران مقایسه کرده ایم و برای او امتیاز خاصی قائل نیستیم. نباید امام را با سایر مردم عوام مقایسه کرده و احکام آنان را بر او تطبیق داد. امام از ابتدا مورد توجه خاص خداوند قرار گرفته و عقلش کامل شده تا بتواند دیگران را به کمال برسان.

دوره ی مخفی شدن امام زمان

دوره های زندگی حضرت را میتوان به چهار بخش «اختفا»، «غیبت صغری»، «غیبت کبری» و «پس از ظهور» تقسیم کرد. دوره ی اختفا و مخفی بودن حضرت، از هنگام تولد (۲۵۵ه.ق) شروع و تا رحلت امام عسکری (۲۶۰ه.ق) پایان پذیرفت.

امام حسن عسکری در این دوران دو وظیفه مهم و حساس را عهده دار بودند؛ یکی حفظ فرزندش از گزند خلفای عباسی و دیگر اثبات وجود او و اعلام امامتش بعنوان امام دوازدهم. ایشان از عهده هر دو به بهترین شکل برآمد. ولی بخاطر اختناق شدید توسط عباسیان، تنها تعداد اندکی از یاران و نزدیکان صدیق امام عسکری از ولایت حضرت آگاه بودند.

معاویه بن حکیم و محمد بن عثمان عمری و محمد بن ایوب نقل میکنند: چهل تن از شیعیان نزد امام عسکری آمدیم. ایشان فرزندش را به ما نشان داد و فرمود: این امام شما پس از من و جانشین من است، از او پیروی کنید و از گرد او پراکنده نگردید که هلاک میشوید و دینتان تباه میگردد، این را هم بدانید که پس از امروز او را نخواهید دید. (کمال الدین ص ۴۳۵)

پاسخ جالب توجه مرکز مهم وهابیت

هنگامی که یک مسلمان سنی (اهل کنیا) درباره جایگاه حضرت مهدی، زمان و مکان ظهور و مسائل دیگر مهدویت می پرسد، «رابطه العالم الاسلامی» مرکز دینی وهابی در عربستان اینگونه پاسخ می دهد:

«مهدی، محمد بن عبدالله حسنی، علوی و فاطمی است و او مهدی موعود منتظر است. موقع ظهور وی آخرالزمان است...»

او از غرب ظاهر می شود و مردم در حجاز؛ در مکه مکرمه؛ بین رکن و مقام با او بیعت می کنند...

مهدی؛ آخرین از خلفای راشدین دوازدهگانه است که پیامبر از آن خبر داده و در منابع اهل سنت آمده است. احادیث مربوط به امام مهدی را بسیاری از صحابه از پیامبر نقل کرده اند؛ از جمله آنها: عثمان بن عفان، علی بن ابیطالب، طلحه ابن عبیدالله، عبدالرحمان بن عوف، عبدالله بن عباس، عمار یاسر، عبدالله بن مسعود، ابوسعید خدری، ثوبان... بعضی از دانشمندان اسلامی درباره مهدی کتابهای ویژه ای نوشته اند، از جمله؛ ابونعیم، ابن حجر، شوکانی، ادریس عراقی... عده ای از بزرگان و دانشمندان در نوشته های خود تصریح کرده اند که احادیث مربوط به مهدی مُتَوَاتِر است و به هیچ وجه قابل انکار نیست...

تنها ابن خلدون است که احادیث مربوط به مهدی را با احادیثی مجهول و ساختگی و بی اساس می گوید... بنابراین اعتقاد به ظهور مهدی بر همه مسلمانان واجب است و از عقاید اهل سنت و جماعت است و جز افراد نادان و بی اطلاع از اسلام و بدعتگزار، کسی منکر آن نخواهد بود.»

فصلنامه انتظار موعود، ش ۲۳، ص ۱۴۲

۱۳.

مثل روز، روشن است...

عده ی زیادی از علمای اهل سنت، تصریح کرده اند که اعتقاد به مهدی موعود، مورد اتفاق مسلمین است. حتی برخی قائلند که: «منکر خروج مهدی، کافر است» و در این باره احادیثی نیز نقل کرده اند. بعضی از ایشان «منکر مهدی را واجب القتل می دانند» و بعضی گفته اند: «باید او را تعزیر و تأدیب کرد، تا به حق بازگردد.»

ینابیع الموده، ص ۴۴۷

مجلة التمدن الإسلامیه ش ۲ ص ۶۴۳

القول المختصر فی علامات مهدی المنتظر، ص ۲۶۲

۱۴.

اتفاقات ابتدایی پس از ظهور

پس از شهادت نفس زکیه (از علائم حتمی ظهور) به فاصله کوتاهی، امام مهدی در سیمای مردی جوان در مسجدالحرام ظهور میکند؛ در حالیکه پیراهن مبارک پیامبر را بر تن دارد و پرچم آن حضرت را به دست گرفته است. او به دیوار کعبه تکیه میزند و در بین رکن و مقام، سرود ظهور را زمزمه می کند و پس از حمد و ثنای الهی و درود و سلام بر پیامبر و خاندان او می فرماید:

ای مردم! ما از خدای توانا یاری می طلبیم و نیز هر کس از جهانیان را که به ندای ما پاسخ دهد، به یآوری می خوانیم. آنگاه خود و خاندانش را معرفی می کند و ندا می دهد: درباره رعایت حقوق ما، خدا را در نظر بگیرید. ما را در میدان عدالت گستری و ظلم ستیزی تنها نگذارید و یاری مان کنید تا خدا شما را یاری کند.

الغیبه نعمانی، باب ۱۴، ج ۶۷، ص ۳۹۴

۱۵.

محل حکم فرمایی حضرت مهدی

مفضل از امام صادق پرسید: سرور من! خانه حضرت مهدی و محل گرد آمدن مومنان کجا خواهد بود؟ آن حضرت فرمود: مقر حکومتش، کوفه و محل حکم فرمایی اش مسجد جامع آن و بیت المال محل تقسیم غنائم مسلمانان، مسجد سهله خواهد بود و خلوتگاه او موضعی است که ریگ های سفید سرزمین نجف است. (۱)

روزی امام صادق (ع) در نقطه ای پشت کوفه دو رکعت نماز گزارد و به یار باوفایش ابان ابن تغلب فرمود:... اینجا محل خانه قائم (ع) است. (۲)

از امام باقر پرسیدند: پس از مکه و مدینه، کدامین بقعه از بقاع پروردگار برتر است؟ فرمود: کوفه. سپس در کنار شمارش ویژگی های کوفه فرمودند: عدالت خداوند آنجا آشکار می شود و قائم علیه السلام و دیگر قائمیان -قیام کنندگان به قسط که پس از او می آیند- آن جا ساکن می شوند. (۳)

(۱) بحار الانوار ج ۵۳، ص ۱۱؛

(۲) کافی، ج ۴، ص ۵۷۱، ج ۲؛

(۳) شیخ طوسی، تذهیب الاحکام، ج ۶، ص ۳۱، ج ۱

۱۶.

بیعت؛ این بار پس از ظهور...

یکی از کارهای نخستین حضرت مهدی عجل الله فرجه، گرفتن بیعت از یاران خود است. این بیعت در مسجد الاحرام و بین رکن و مقام صورت میگیرد. البته در روایتی نقل شده نخستین بیعت کننده با حضرت مهدی، جبرئیل امین است.

امام باقر علیه السلام فرمودند: ...پس نخستین کسی که با او بیعت می کند، جبرئیل است. سپس آن ۳۱۳ نفر (بیعت) میکنند...

غیبت نعمانی ص ۳۱۴

۱۷.

محل سکونت امام زمان

امام صادق خطاب به یار باوفایش ابوبصیر فرمود:

ای ابا محمد! گویی فرود آمدن قائم علیه السلام را با اهل و عیالش در مسجد سهله، با چشم خود می بینم. ابوبصیر عرض کرد: آیا محل اقامت دائمی آن حضرت، در مسجد سهله خواهد بود؟ حضرت فرمودند: آری.

بحار الانوار، ج ۹۷، ص ۴۳۵، ح ۳

.۱۸

مظلومیت امام زمان

امام باقر در ضمن حدیثی مفصل به این جریان اشاره کردند که حضرت قائم در هنگام ظهور پشت به کعبه زده و به مردم میفرماید:

«...از شما میخواهم که بخاطر حق رسول خدا و حق خودم بر شما -که حق خویشاوندی با رسول خداست- ما را کمک کنید؛ و ما را از کسانی که به ما ظلم میکنند دور کنید؛ چرا که ما ترسانیده شده ایم و به ما ظلم شده است و از شهر و فرزندانمان رانده شده ایم و نسبت به ما سرکشی کرده اند و از حقمان کنارمان زده اند و اهل باطل بر ما افترا بستند (تهمت زدند)»

کتاب بحار الانوار ج ۵۲ ص ۲۳۹

ای که دستت میرسد، کاری بکن...

.۱۹

من... تو... و زمان ظهور...

امام صادق در پاسخ به جابر جُعیفی که پرسید: « فرج شما چه وقت خواهد بود؟ » فرمودند:

«هیئات! هیئات! فرج ما نخواهد رسید تا اینکه شما غربال شوید، سپس غربال شوید، سپس غربال شوید(سه بار تکرار کردند، بعد فرمودند) تا ناخالصی ها از بین برود و خالص ها باقی بمانند.»

همچنین ابوبصیر و محمد بن مسلم هم گفتند که از امام صادق شنیدیم: « ظهور محقق نمیشه مگر اینکه دو سوم مردم از دین برگردند » عرض کردیم اگر دو سوم برگردند، دیگر چه کسی باقی می ماند؟! امام فرمودند: «آیا دوست ندارید در بین یک سوم باقی مانده باشید؟!»

غیبت طوسی / ص ۳۳۹

کمال الدین / ج ۲ / ص ۶۵۵

.۲۰

امام حسن عسکری فرمودند: هنگامی که خدا، مهدی این امت را به من بخشید، دو مَلک را فرستاد. پس او را به سرا پرده‌های عرش بردند تا اینکه او را در محضر خدای عزوجل قرار دادند. پس خداوند به او فرمود:

آفرین به تو بندهام برای یاری دینم و اظهار امرم و هدایت بندگانم. سوگند می‌خورم که به سبب تو بگیرم و به خاطر تو عطا کنم و به خاطر تو ببخشم و به خاطر تو عذاب کنم (ملاک من در عطا و عذاب و رحمت، تو هستی). برگردانید او را ای دو مَلک. برگردانید او را به سوی پدرش با مهربانی، پس بدرستی که او در ضمانت و حمایت من است و چشم من به اوست تا اینکه حق را به وسیله او محقق کنم و باطل را به دست او نابود سازم و دین برای من پا بر جا شود.

بحارالانوار، ج ۱، ص ۲۷

۲۱.

وعده ای به حق و التیام بخش

در بخشی از روایت بلند امام صادق درباره حضور دردناک امام حسین در صحنه دادگاه عدل، سخن به میان آمده است. آنگاه امام حسین با بدنی آغشته به خون، خود و یاورانش که با وی کشته شدند، در جلو پیغمبر می ایستند؛ چون پیغمبر او را می‌نگرد، زار زار می‌گرید. از گریه او، اهل آسمان و زمین نیز گریه می‌کنند. فاطمه زهرا هم ناله جانکاه از دل پُر رنج بر می‌آورد. از ناله و شیون و گریه و زاری آن حضرت، زمین و اهل زمین متزلزل می‌گردند.

مفضل عرض کرد: آقا آنگاه چه می‌شود؟ حضرت فرمودند: ... فاطمه زهرا برخاسته و عرض می‌کند: خدایا! آن روزی که به من وعده فرمودی از کسانی که به من ظلم کرده‌اند و حق مرا غصب نمودند و مرا زدند و اولاد مرا به گریه آوردند، انتقام بگیری! به وعده خود وفا کن...

در این وقت، فرشتگان هفت آسمان و حاملان عرش الهی و ساکنات هوا و اهل دنیا و آنها که در زیر طبقات زمین هستند، با ناله و فریاد می‌گریند و به خدا شکایت می‌کنند. در آن روز، تمام قاتلان و ظالمان به ما و آنها که از آنچه بر سر ما آمده راضی بودند، هزار بار به قتل می‌رسند...

مختصر البصائر، ص ۴۳۳

۲۲.

فضیلت انتظار

عبدالعظیم حسنی می‌گوید: امام جواد در حدیثی فرمودند: قائم ما همان مهدی است که در زمان غیبت باید در انتظارش بود... یکی از بهترین اعمال شیعیان، انتظار فرج است. (۱)

امام علی فرمودند: کسی که در انتظار دولت ما باشد، مانند کسی است که در راه خدا به خون خویش بگلتد. (۲)

امام رضا فرمودند: صبر و انتظار فرج چقدر خوب است. آیا نشنیدید که خدا در قرآن میفرماید: در انتظار باشید که من هم در انتظار خواهم بود؟ پس صبور باشید زیرا فرج بعد از ناامیدی خواهد رسید. (۳)

توجه : همانطور که ائمه فرموده اند، انتظار بهترین عمل است و نه بهترین حالت. انتظار یک عمل و حرکت است، به معنی نشستن و حرکت نکردن نیست...

۲۳.

ویژگی های امام زمان

کلیه مطالب زیر طبق روایات اهل بیت علیهم السلام می باشد:

- از خاندان و ذریه پیامبر
- هم نام و هم کنیه و شبیه پیامبر
- مادرش سیده ی کنیزان
- عمرش بسیار طولانی
- گذشت روزگار پیرش نمیکند
- ولادتش پنهانی
- عدل و داد را در جهان می آورد
- شبیه برخی از انبیاء است
- پس از آزمایشات سخت مردم، می آید
- عیسی ع پشت سرش نماز میخواند
- قبل از ظهور، فسق و فجور میشود
- هنگام ظهور، منادی از آسمان ندا میدهد
- قبل از ظهور، نرخ ها بالا میرود
- قبل از ظهور، بیماری و جنگ زیاد میشود
- پیش از ظهور، نفس زکیه و یمانی کشته میشوند
- دجال و سفیانی بدست او کشته میشوند
- پس از ظهور، فراوانی نعمت میشود
- سیصد و سیزده فرمانده دارد
- معجزات فراوانی دارند و بسیاری به دیدنش مشرف میشوند.

منتخب الاثر؛ ص ۱۵۸

۲۴.

تعجیل پسندیده و عجله ناپسند ۲/۱

در برخی از اخباری که از ائمه رسیده، از عجله نمودن در امر ظهورنهی شده و فرموده اند که عجله کردن در این مطلب، سبب هلاک شخص می شود (مراد از هلاک، کفر و خروج از ایمان است). البته این روایات، با اخبار فراوان و متعددی که به طلب تعجیل در فرج و ظهور امام زمان امر فرموده اند، منافاتی ندارد.

توضیح مختصر و بیان عدم منافات این مطلب چنین است: عجله ای که در اخبار و روایات، آن را مذمت و نکوهش کرده اند و اینکه موجب هلاک انسان و ضرر و خسران او می شود، بر سه قسم است:

اول: عجله ای که سبب ناامیدی از فرج و ظهور آن حضرت شود؛ یعنی به جهت کم طاقتی و کم صبری که دارد، عجله کند و بگوید: «اگر شدنی بود تا حال باید شده باشد». که آخر این کار و حرف، به انکار اصل ظهور مهدی منتهی می شود، پناه بر خدا!

ادامه دارد...

کتاب آثار و برکات دعا برای امام زمان، ص ۸

۲۵

تعجیل پسندیده و عجله ناپسند ۲/۲

در ادامه بحثی که عجله نمودن در امر ظهور امام زمان که مورد مذمت و نکوهش است، دونکته باقی ماند:

نکته دوم: عجله ای که با تسلیم و رضای به امر خداوند متعال منافات داشته باشد؛ مثلاً فرد بگوید: چرا ظاهر نمی شود و برای چه زمانی گذاشته است؟! که برگشت این سخن، اعتراض به خداوند متعال است و چنین کسی تابع شیطان است که به خدا ایراد می گیرد؛ در حالی که مؤمن باید دعا کند و اگر هم خداوند سبحان، اجابت دعا را تأخیر فرمود، آن را مطابق حکمت بداند.

نکته سوم: عجله ای مذمت و نکوهش شده است که سبب متابعت و پیروی نمودن از مدعیان دروغگو و دعوت کنندگان به باطل شود؛ چون چنین شخصی که عجله دارد و طاقتش کم است، پیش از ظاهر شدن نشانه‌ها و علامت های حتمی ظهور و آثاری که از ائمه اطهار روایت شده، به مدعیان دروغگو و باطل اعتماد می کند و به سبب خیال و توهم خود به شیطان های انسان نما ارادت پیدا می کند، به امید اینکه آنها موعود منتظر باشند.

کتاب آثار و برکات دعا برای امام زمان، ص ۸

۲۶

مهدی های غیر واقعی

اصل مهدویت مساله ای ریشه دار است. در ادامه توجه شما را به برخی مهدی های غیر واقعی که در گذشته پیدا شده اند جلب می کنیم:

۱- گروهی از مسلمین «محمد بن حنفیه» را امام و مهدی میپنداشتند. ۲- گروهی از جارودیه «محمد بن عبدالله بن حسن» را مهدی غائب می پندارند. ۳- فرقه ناووسیه حضرت صادق را مهدی میدانند. ۴- فرقه واقفیه امام کاظم را مهدی

میدانند. ۵- گروهی از اسماعیلیه معتقدند اسماعیل فوت نشده و او مهدی است. ۶- فرقه باقریه امام باقر را مهدی میدانند. ۷- فرقه محمدیه، محمد بن علی نقی را مهدی موعود میدانند. ۸- جوازیه میگویند امام مهدی فرزندی داشته که اوست مهدی موعود. و...

۲۷.

یاری اهل تقوا = یاری حضرت قائم

در مضمون برخی از اخبار آمده است که هر کس سعی و کوشش نماید تا سنت و عمل صالحی در بین بندگان جاری و ثابت بماند _ چه با مال باشد چه با فعل و زبان _ پس هر کس تا روز قیامت به آن سنت عمل کند به اندازه ثواب انجام دهنده ی آن عمل، به آن کسی که سعی در انجام شدن آن عمل کرده است، پاداش داده میشود. پس کسیکه اهل تقوا و اهل نصرت امام عصر را یاری کند از انصار و یاران آن حضرت محسوب میشود. خصوصاً اگر در مقام یاری آنها قصد نصرت امام عصر را بکند.

لواءالانصار، ص ۴۸

۲۸.

آمادگی و انتظار

انتظار و آماده بودن نخستین شرط وفاداری است، آراستگی رفتار و پیرایش کردار و همانند سازی جلوه های زندگی با الگوهای پذیرفته شده امام، نماد های آمادگی است. امام صادق: هر یک از شما خودش را برای خروج قائم آماده کند و لو با تهیه یک تیر، که اگر خداوند این آمادگی را در نیت شما ببیند امیدوارم که خداوند در اجلتان مهلت دهد تا ظهور او را درک کرده از انصار آن بزرگوار باشید. (بحارالانوار، ج ۵۲، ص ۳۶۶)

زیباترین اثر انتظار همراه با آمادگی، شکل دهی شخصیت و ساماندهی زندگی بر اساس معیارهای دینی است، در این صورت شایسته این بشارت خواهیم بود:

امام صادق: خوشا به حال پیروان قائم؛ انانکه در دوران غیبت ظهورش را به انتظار میکشند و در عصر ظهورش در پیروی از او پای می فشارند، آنان اولیاء خداوند هستند که نه ترسی در دل و نه از چیزی واهمه دارند. (نورالثقلین، ج ۱، ص ۷۸)

۲۹.

حضور زنان در زمره یاران ولی عصر

وجود ۵۰ زن جوان در میان ۳۱۳ یار امام زمان حکایت گر جایگاه ویژه آنان در عصر ظهور است. امام باقر فرموده اند: سوگند به خدا ۳۱۳ نفر بدون وعده پیشین گرد می آیند که در میان آنان ۵۰ زن است.

بی شک کارآمدی زنان در عرصه هایی جلوه مینماید که با سرشت و طبیعت او سازگار باشد. سرپرستی و انجام امور بهداشت و درمان را میتوان یکی از کارکرد های آن نام برد.

چنانکه امام صادق میفرماید: همراه مهدی ۱۳ زن هستند. آنان مجروحان را مداوا میکنند و از بیماران جنگی پرستاری میکنند چنانچه زنان در زمان پیامبر اسلام همراه او بودند.

اثبات الهداء، ج ۳، ص ۵۷۵

۳۰.

امام همیشه جوان

اباصلت هروی از امام رضا پرسید: قائم شما هنگامی که خروج می کند چه علاماتی دارد؟ حضرت فرمودند:

نشانه اش این است که در سن پیری است ولی ظاهر و چهره اش جوان است، به گونه ای که بیننده می پندارد چهل ساله یا کمتر است. و یکی دیگر از علامات او این است که با گذشت شب و روز پیر نمیشود تا آن که اجلش فرا رسد. (۱)

امام صادق فرمودند: اگر قائم قیام کند مردم او را انکار می کنند، زیرا او به صورت جوانی رشید به سوی آن ها باز خواهد گشت؛ هیچ کس بر اعتقاد به او پایدار نخواهد ماند مگر مؤمنی که خداوند در عالم ذر نخستین از او پیمان گرفته باشد. (۲)

(۱) کمال الدین باب ۵۷ حدیث ۱۲

(۲) غیبت نعمانی باب ۱۲ حدیث ۲۰

۳۱.

تقوا مهمترین رمز فرج

امام زمان در توقیع میفرماید: ما در مراعات شما کوتاهی و سستی نکردیم و یاد شما را فراموش نکردیم و اگر این نبود؛ هر آینه به شما بلای سخت نازل میشد و دشمنان، شما را مستأصل میکردند، پس بپرهیزید از خداوند و تقوا پیشه کنید و ما را بر بیرون آوردن شما از فتنه ای که بر شما آمده است؛ یاری کنید.

این هشدار جدی است برای مهدیاران، که خود حضرت صاحب الامر عامل ظهور را تقوا معرفی میکند...

حاسبوا قبل أن تُحاسَبوا

برگرفته از کتاب لواء الانصار

۳۲.

تحت نظر بودنِ مادرِ امام - عجل الله تعالی فرجه الشریف

مورخان نوشته اند: «نرجس خاتون» مادر گرامی امام مهدی، همواره تحت نظر بود تا این که حوادث گوناگونی حکام عباسی را به خود مشغول کرد و از آن بانو در جهت دستیابی به حضرت دست کشیدند. آن حوادث از این قرار است: درگیری با یعقوب بن لیث صفاری، خروج معتمد و متوکل از سامرا و سفر به بغداد به خاطر غائله یعقوب لیث، مرگ عبدالله بن یحیی بن خاقان، وزیر معتمد در سال ۲۶۳ هجری قمری، مرگ قاضی القضاة، حسین بن ابی شوراب در سال ۲۶۱ هجری قمری که اومامور کنترل نرجس خاتون و دیگر زنان بود، ادامه قیام «صاحب زنج» یا «زنگیان» که مشکلات زیادی برای عباسیان به وجود آورد.

هزار و یک نکته پیرامون امام زمان، محمد رحمتی شهرضا

۳۳

اثر در تاریخ

در مورد امام زمان علیه السلام و مسأله مهدویت، اگر از آیات و روایاتی که در این زمینه وجود دارد بگذریم، از یک جنبه دیگری می توان این مسأله موعود اسلام را بحث نمود و آن این که: این مسئله روی تاریخ اسلام چه اثری گذاشته است؟ وقتی که ما تاریخ اسلام را مطالعه می کنیم، می بینیم گذشته از روایاتی که در این زمینه از پیغمبر اکرم یا امیرالمؤمنین وارد شده اس، اساساً از همان نیمه دوم قرن اول، اخبار مربوط به مهدی موعود منشأ حوادثی در تاریخ اسلام شده است. چون چنین نوید و گفته ای در کلمات پیغمبر اکرم بوده که از آن، سوء استفاده هایی شده است، و این خود دلیل بر این است که چنین خبری در میان مسلمین از زبان پیغمبرشان پخش و منتشر بوده است، و اگر نبود، آن سوء استفاده ها نمی شد.

هزار و یک نکته پیرامون امام زمان، محمد رحمتی شهرضا

۳۴

قضاوت امام زمان

قضاوت امام زمان نسبت به سایر ائمه امتیاز خاصی دارد و آن اینست که او با علم و اطلاعش از حوادث حکم میدهد و منتظر شهادت شهود و دلایلی که ادعا را ثابت کنند، نخواهد بود.

این انگیزه ای قوی برای عدم ارتکاب گناهان میشود و به این وسیله مردم از هر انحرافی پرهیز می کنند؛ امام صادق میفرماید: «چه بسا فردی در کنار قائم می ایستد و سخن میگوید و امام دستور به زدن گردنش می دهد؛ چون از جرم پنهانی اش با اطلاع است. دیگر چیزی در مشرق و مغرب نمی ماند مگر اینکه از امام بترسد». (غیبت، نعمانی باب ۱۳ ج ۳۳) امام زمان کسی را که مستحق تنبیه است، طبق علم امامت مجازات میکند و منتظر نمی شود، دلایل را پیش او بیاورند. این گونه است که زمین را پر از عدل و داد می کند و کسی جرأت مخالفت با قانون اسلام را ندارد.

آزمون غیبت

امام رضا درباره آزمایش در دوران غیبت می فرماید: «آنچه گردن های خود را به جانبش دراز کرده اید [تشکیل حکومت آل محمد(ص)] اتفاق نمی افتد، تا این که مشخص شوید و امتحان گردید و باقی نمی ماند از شما مگر اندکی». (ارشاد مفید ج ۲ ص ۳۷۵)

مهم ترین انگیزه ای که سبب می گردد در دوران غیبت، دینداران با آزمایش های اعتقادی و عملی بسیار روبه رو گردند، عبارتند از: گسترش زمینه های ناباوری، افزایش انگیزه های انحراف و گریز از دین، ستیزه جویی ها با دینداری. پس قانون آزمایش و غربال شدن مؤمنان، در شکوفا شدن حق جویی و خلاصی دینی دینداران و شایستگی برای حضور در جهادی فراگیر و سخت در رکاب حضرت مهدی نقشی اساسی و زیر بنایی دارد.

نهج البلاغه و امام مهدی

مسئله مهدویت در نهج البلاغه از دو نظر قابل بررسی است. یکی از دیدگاه ملاحم و پیش گویی های امام و دیگر مربوط به آینده جهان است.

از جمله مطالبی که در نهج البلاغه درباره حضرت مهدی آمده است می توان به موارد زیر اشاره کرد:

- خالی نبودن زمین از حجت های الهی (خطبه ۱)
- امام زمان، جانشین پیامبران الهی (خطبه ۱۸۲)
- غیبت طولانی حضرت (خطبه ۱۸۲)
- ظهور امام زمان بعد از انتظاری طولانی (خطبه ۱۵۰)
- کامل شدن نعمت ها و برآورده شدن آرزوها در عصر ظهور (حکمت ۲۰۹)
- الهی شدن خواسته های بشر در زمان ظهور (خطبه ۱۰۰)
- محوری شدن قرآن در عصر ظهور (خطبه ۱۳۸)
- حاکمیت عدل اسلامی در عصر ظهور (خطبه ۱۳۸)
- احیای مجدد قرآن و سنت پیامبر(ص) در عصر ظهور (همان)

و خطبه هایی که حضرت در آن ها به مهدویت اشاره کرده اند: خطبه ۱۰۰، ۱۳۸، ۱۵۰، ۱۸۲، ۱۸۷، ۱۹۵ و حکمت ۱۴۷ و

تألیف قلوب

به معنای جمع کردن دل ها و متحد ساختن قلب هاست. بیشتر مردم یکی از این دو حال را دارند: یا صلاح واقعی خود را تشخیص نمیدهند، لذا به اموری که به ضرر آن هاست تن میدهند و یا اینکه مصلحت را تشخیص میدهند، ولی به خاطر منافع دنیوی به آن رضایت ندارند.

یگانه کسی که بین این دو حالت را جمع میکند و اتحاد میبخشد، امام عصر است. لذا در دعای ندبه میخوانیم: «أَيْنَ مُؤَلَّفُ شَمْلِ الصَّلَاحِ وَالرِّضَا» کجاست آن که میان پراکندگی، صلاح و رضا را جمع کند؟

از امام صادق میفرمایند: «خداوند به وسیله آن حضرت، بین دل های پراکنده و مخالف یکدیگر، ائتلاف می بخشد» اصول کافی، ج ۱، ص ۳۳۴

۳۸.

اقلیت ها در حکومت حضرت

در حکومت جهانی حضرت مهدی، حقوق تمام اقلیت ها به طور کامل مراعات خواهد شد. از امام صادق پرسیدند: امام زمان با اهل زمه چه خواهد کرد؟ حضرت فرمودند: «مانند پیامبر اکرم با آنان پیمان میبندد. آنان هم با کمال خضوع، با دست خودشان جزیه می پردازند»

امام باقر میفرمایند: «وقتی که اهل بیت قیام کند، تورات و سایر کتاب های آسمانی را از غاری که در انطاکیه واقع شده، استخراج مینماید. بین اهل تورات با تورات، بین اهل انجیل با انجیل، بین اهل زبور با زبور و بین اهل قرآن با قرآن قضاوت خواهد کرد»

بحارالانوار، ج ۵۲، ص ۳۷۶ و ۳۸۱

۳۹.

فرق بین اصحاب و انصار

اصحاب ۳۱۳ نفر میباشند و اینها همانهایی هستند که حضرت علی و امام صادق درباره آنها فرمودند: «آنان پرچمداران او هستند» (۱) هرکدام از این اشخاص نقش مهمی در فتح کشورها و فرماندهی لشکرها به عهده دارند. انصار، مؤمنان و صالحانی هستند که به امام زمان در مکه ملحق می شوند و تحت پرچم ایشان با دشمنان خدا و رسولش میجنگند.

امام صادق در فضیلت خواندن دعای عهد میفرمایند: «هرکس ۴۰ روز با این دعا خداوند را بخواند از انصار قائم ما خواهد بود و چنانچه بمیرد خداوند تبارک و تعالی او را از قبر خارج خواهد نمود» (۲)

برای عاقبت به خیر شدن، یا باید جزء اصحاب امام زمان باشی یا یک از هزاران یار و انصارش. ظهور نزدیک است و امام در حال یارگیری.

یک "طِرْمَاح" برای حسرت تمام تاریخ شیعه کافیت.

(۱) غیبت نعمانی، باب ۲۰، ج ۳

۴۰.

علت خنده و گریه نوزادان!

از امام پرسیده بود: نوزادها، چرا بی دلیل گاهی میخندند و بی درد، گاهی گریه می کنند؟!

امام صادق علیه السلام به مفضل فرمود: نوزادی نیست مگر اینکه امام زمان خودش را می بیند و با او نجوا میکند. گریه های نوزاد برای غیبت امام است و خنده هایش برای آمدن امام به سمت او.

اما زمانی که نوزاد زبان باز می کند، در این رحمت بر او بسته میشود و بر دلش مهر فراموشی میخورد.

بحارالانوار، ج ۲۵، ص ۳۸۲